

Etikk i fokus – KEKKs etikkbrev Juni 2024

Månedens tema er: Selvbestemmelsesrett

Etikk er grunnlaget for alt det vi gjør og driver med. Etikk forutsetter både hjerte og hjerne. Etikk rører ofte ved det dypeste i oss: våre verdier og holdninger. Som profesjonelle kreves det også at vi forvalter dette med fornuft, og på en måte som kommer beboerne/pasientene våre til gode.

Hva menes med selvbestemmelsesrett?

Selvbestemmelsesrett betyr at pasient/bruker/beboer i utgangspunktet har rett til å bestemme over eget liv og ta avgjørelser på egne vegne. Retten til å bestemme over eget liv (autonomi) er et av hovedprinsippene innen medisinsk etikk.

Selvbestemmelse betyr frihet til å treffe valg som er av betydning for ens eget liv og helse. Det er den enkelte pasient/bruker/beboer som bestemmer om hen ønsker å ta imot helsehjelp – eller ikke så lenge det vurderes at denne er samtykkekompetent. Det er lov å ta avgjørelser for eget liv som ikke samsvarer med helsepersonells faglig anbefaler.

Selvbestemmelsesretten gjør at en er ansvarlig for eget liv, både for det som går bra, og det som ikke går bra.

Den underliggende tanken er at det enkelte mennesket, som innehaver av rettigheter og verdighet, også må få styre sitt eget liv (Henrik Syse)

Hovedregelen er at vi, som helsepersonell, har plikt til å sikre at pasienter/brukere/ beboere får anledning til å være med på å bestemme. Det er allikevel viktig å huske på at det å sikre pasienters/brukers/beboers rett til autonomi ikke tar fra oss plikten til å utøve faglig skjønn. Dersom vi er i tvil om pasient/bruker/beboer forstår konsekvensene av sine valg må samtykkekompetanse vurderes.

Til refleksjon og ettertanke:

- Når var du sist i en utfordrende situasjon hvor pasient/bruker/beboers selvbestemmelsesrett var berørt? Hva gjorde du i situasjonen for å ivareta denne retten?
- Hvordan sikrer du at pasient/bruker/beboer får være med på å bestemme/over eget liv og helse?

Har du noe du vil ha hjelp til/et dilemma du vil ha belyst – ta kontakt på kekk@sy.e.oslo.kommune.no